

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2475-2476/2566

บริษัทบริหารสินทรัพย์ ก.โจทก์ นาย อ.ผู้ร้อง เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ กับพวกผู้คัดค้าน บริษัท พ. กับพวกจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 172, ป.พ.พ. มาตรา 1129, พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 22, พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ.2483 มาตรา 109, ป.พ.พ. มาตรา 1382, พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 109, พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 22, พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 113

ย่อ / หลักกฎหมาย

หากการโอนหุ้นอันเป็นทรัพย์สินของผู้ร้องที่ 1 ที่มีอยู่ในเวลาเริ่มต้นแห่งการล้มละลายตาม พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 109 (1) ฝ่าฝืนข้อบังคับของผู้คัดค้านที่ 2 ไม่ชอบด้วย ป.พ.พ. มาตรา 1129 วรรคหนึ่ง ผู้คัดค้านที่ 1 ย่อมเป็นผู้มีส่วนได้เสียที่จะยกความเสียหายแห่งโมฆะกรรมขึ้นกล่าวอ้างตาม ป.พ.พ. มาตรา 172 และผู้คัดค้านที่ 1 แต่ผู้เดียวที่มีอำนาจจัดการกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ตาม พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 22 แต่การที่ผู้คัดค้านที่ 1 จะมีคำสั่งให้เพิกถอนการโอนหุ้นเองได้นั้น ต้องมีบทบัญญัติแห่งกฎหมายบัญญัติให้กระทำได้ เมื่อไม่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายให้อำนาจแก่ผู้คัดค้านที่ 1 ไว้ การเพิกถอนการโอนหุ้นจึงต้องเป็นไปโดยผลของคำสั่งหรือคำพิพากษาของศาล ผู้คัดค้านที่ 1 ไม่มีอำนาจสั่งเพิกถอนการโอนหุ้นระหว่างผู้ร้องที่ 1 กับผู้ร้องที่ 2 และระหว่างผู้ร้องที่ 2 กับผู้ร้องที่ 3 และที่ 4 ได้ ผู้คัดค้านที่ 1 จะต้องยื่นคำร้องในคดีล้มละลายเพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งเพิกถอนการโอนหุ้นโดยไม่ต้องฟ้องเป็นคดีใหม่ การโอนหุ้นชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เป็นคนละกรณีกับการจะได้กรรมสิทธิ์โดยการครอบครองปรปักษ์หรือไม่ แม้การโอนหุ้นไม่ชอบด้วย ป.พ.พ. มาตรา 1129 วรรคหนึ่ง แต่ก็ไม่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายห้ามมิให้ครอบครองปรปักษ์ในหุ้นดังกล่าว

คำพิพากษา

คดีทั้งสองสำนวนนี้ ศาลล้มละลายกลางพิจารณาและพิพากษารวมกันโดยให้เรียกโจทก์ทั้งสองสำนวนว่าโจทก์ เรียกจำเลยที่ 4 ทั้งสองสำนวนซึ่งเป็นผู้ร้องสำนวนแรกว่าผู้ร้องที่ 1 เรียกผู้ร้องที่ 1 ที่ 2 และที่ 3 สำนวนหลังว่าผู้ร้องที่ 2 ที่ 3 และที่ 4 เรียกผู้คัดค้านที่ 1 และจำเลยที่ 2 ซึ่งยื่นคำร้องสอดเข้าเป็นคู่ความร่วมกับผู้คัดค้านที่ 1 ทั้งสองสำนวนว่าผู้คัดค้านที่ 1 และที่ 2 และเรียกจำเลยที่ 1 ที่ 3 ที่ 5 ที่ 6 และที่ 7 ทั้งสองสำนวนว่าจำเลยที่ 1 ที่ 3 ที่ 5 ที่ 6 และที่ 7 ตามลำดับ คดีสืบเนื่องมาจากโจทก์ยื่นฟ้องขอให้จำเลยที่ 1 ที่ 3 ที่ 5 ที่ 6 ที่ 7 ผู้ร้องที่ 1 และผู้คัดค้านที่ 2 ล้มละลายเมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2554 ต่อมาศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งเมื่อวันที่ 29 กันยายน 2557 ให้ฟื้นฟูกิจการของผู้คัดค้านที่ 2 ในคดีหมายเลขแดงที่ พ.15/2557 และเมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2560 ศาลฎีกามีคำพิพากษาให้พิทักษ์ทรัพย์ของจำเลยที่ 1 ที่ 3 ที่ 5 ที่ 6 ที่ 7 และผู้ร้องที่ 1 เด็ดขาด ต่อมาวันที่ 4 ธันวาคม 2560 ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งยกเลิกการล้มละลายของจำเลยที่ 6 และวันที่ 8 พฤษภาคม 2561 มีคำพิพากษาให้จำเลยที่ 1 ที่ 3 ที่ 5 ที่ 7 และผู้ร้องที่ 1 ล้มละลาย ผู้ร้องทั้งสองยื่นคำร้องและแก้ไขคำร้องในทำนองเดียวกันขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้คัดค้านที่ 1 ที่มีคำสั่งให้เพิกถอนการโอนหุ้นของผู้คัดค้านที่ 2 ระหว่างผู้ร้องที่ 1 โอนให้แก่ผู้ร้องที่ 2 หมายเลขหุ้น 21850 ถึง 26249 จำนวน 4,400 หุ้น และระหว่างผู้ร้องที่ 2 โอนให้แก่ผู้ร้องที่ 3 และที่ 4 ผู้คัดค้านทั้งสอง

ยื่นคำคัดค้านในทำนองเดียวกันขอให้ยกคำร้อง ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่ง
เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ที่ให้เพิกถอนการโอนหุ้นของผู้คัดค้านที่ 2 จำนวน 4,400 หุ้น
หมายเลขหุ้น 21850 ถึง 26249 ระหว่างผู้ร้องที่ 1 ไปให้ผู้ร้องที่ 2 และระหว่างผู้ร้องที่ 2 โอนให้ผู้
ร้องที่ 3 จำนวน 1,500 หุ้น หมายเลขหุ้น 23350 ถึง 24849 และระหว่างผู้ร้องที่ 2 ไปยัง ผู้ร้องที่ 4
จำนวน 1,400 หุ้น หมายเลขหุ้น 24850 ถึง 26249 และจดทะเบียนชื่อและที่อยู่ของผู้ร้องที่ 1 ลงใน
สมุดทะเบียนผู้ถือหุ้นคืนดั้งเดิม ค่าฤชาธรรมเนียมให้เป็นพับ ผู้คัดค้านทั้งสองอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์
คดีชำนาญพิเศษพิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ ผู้คัดค้านที่ 1 ฎีกา โดย
ได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา ศาลฎีกาแผนกคดีล้มละลายวินิจฉัยว่า มีปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยตาม
ฎีกาของผู้คัดค้านที่ 1 ข้อแรกว่า ผู้คัดค้านที่ 1 มีอำนาจสั่งเพิกถอนการโอนหุ้นระหว่างผู้ร้องที่ 1 กับ
ผู้ร้องที่ 2 และระหว่างผู้ร้องที่ 2 กับผู้ร้องที่ 3 และที่ 4 หรือไม่ เห็นว่า แม้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์
ผู้คัดค้านที่ 1 จะมีอำนาจตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 ในการรวบรวมทรัพย์สินของ
ลูกหนี้เพื่อประโยชน์แก่เจ้าหนี้ทั้งหลายในคดีล้มละลาย แต่วิธีการใช้อำนาจดังกล่าวก็ต้องอยู่ภายใต้
บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่จะให้อำนาจแก่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ไว้เป็นพิเศษ ดังเห็นได้จาก
บทบัญญัติตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 113 และมาตรา 115 ที่บัญญัติให้
เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีคำขอโดยทำเป็นคำร้องต่อศาลขอให้เพิกถอนการฉ้อฉลหรือเพิกถอน
การโอนในคดีล้มละลายได้โดยไม่ต้องฟ้องเป็นคดีใหม่ ดังนั้น หากการโอนหุ้นฝ่าฝืนข้อบังคับของ
ผู้คัดค้านที่ 2 ไม่ชอบด้วยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1129 วรรคหนึ่ง ดังที่ผู้คัดค้าน
ที่ 1 อ้าง การโอนหุ้นดังกล่าวก็จะเป็นการโต้แย้งสิทธิของเจ้าหนี้ที่จะได้รับชำระหนี้จากหุ้นอันเป็น
ทรัพย์สินของผู้ร้องที่ 1 ที่มีอยู่ในเวลาเริ่มต้นแห่งการล้มละลายตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ.
2483 มาตรา 109 (1) ผู้คัดค้านที่ 1 ซึ่งต้องกระทำการแทนเจ้าหนี้เพื่อรักษาสิทธิของเจ้าหนี้และ
เพื่อรวบรวมทรัพย์สินของลูกหนี้เข้ากองทรัพย์สินและนำมาแบ่งปันแก่เจ้าหนี้ทั้งหลาย ย่อมเป็น
ผู้มีส่วนได้เสียที่จะยกความเสียหายแก่แห่งโมฆะกรรมขึ้นกล่าวอ้างตาม
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 172 และเป็นอำนาจของผู้คัดค้านที่ 1 ซึ่งมีอำนาจ
จัดการกิจการและทรัพย์สินของลูกหนี้ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 22
แต่ผู้เดียวที่จะดำเนินการขอให้เพิกถอนการโอนหุ้นดังกล่าว แต่การที่ผู้คัดค้านที่ 1 จะมีคำสั่งให้
เพิกถอนการโอนหุ้นเองได้นั้น ต้องมีบทบัญญัติแห่งกฎหมายบัญญัติให้กระทำได้ เมื่อไม่มี
บทบัญญัติแห่งกฎหมายให้อำนาจแก่ผู้คัดค้านที่ 1 ไว้ การเพิกถอนการโอนหุ้นจึงต้องเป็นไปโดยผล
ของคำสั่งหรือคำพิพากษาของศาล ผู้คัดค้านที่ 1 ไม่มีอำนาจสั่งเพิกถอนการโอนหุ้นระหว่างผู้ร้องที่
1 กับผู้ร้องที่ 2 และระหว่างผู้ร้องที่ 2 กับผู้ร้องที่ 3 และที่ 4 ผู้คัดค้านที่ 1 จะต้องยื่นคำร้องในคดี
ล้มละลายเพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งเพิกถอนการโอนหุ้นโดยไม่ต้องฟ้องเป็นคดีใหม่ ส่วนที่ผู้คัดค้านที่ 1
ฎีกาว่า การโอนหุ้นระหว่างผู้ร้องที่ 1 กับผู้ร้องที่ 2 ฝ่าฝืนต่อข้อบังคับของบริษัทผู้คัดค้านที่ 2 ไม่
ชอบด้วยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1129 วรรคหนึ่ง ตกเป็นโมฆะ ผู้ร้องที่ 2 ย่อม
ไม่ได้กรรมสิทธิ์ในหุ้นของผู้ร้องที่ 1 นิติกรรมการโอนดังกล่าวย่อมเสียหายเปล่ามาแต่ต้น เสมือนไม่เคย
เกิดนิติกรรมนั้นขึ้น จะถือว่าผู้ร้องที่ 2 ที่ 3 และที่ 4 ได้กรรมสิทธิ์โดยการครอบครองปรปักษ์หาได้
ไม่ เพราะมิได้มีการแย่งการครอบครองโดยเจตนายึดถือเพื่อตนมาแต่ต้น แต่เป็นการโอนให้โดย
ขัดต่อกฎหมายอย่างชัดแจ้งนั้น เห็นว่า การโอนหุ้นจะชอบด้วยกฎหมายหรือไม่นั้นเป็นคนละกรณี
กับการจะได้กรรมสิทธิ์โดยการครอบครองปรปักษ์หรือไม่ เนื่องจากการที่จะพิจารณาว่าการโอนหุ้น
ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่นั้นต้องพิจารณาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1129

ส่วนการพิจารณาว่าจะได้กรรมสิทธิ์โดยการครอบครองปรปักษ์หรือไม่ต้องพิจารณาตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1382 แม้การโอนหุ้นระหว่างผู้ร้องที่ 1 กับผู้ร้องที่ 2 ฝ่าฝืนต่อข้อบังคับของบริษัทผู้คัดค้านที่ 2 ไม่ชอบด้วยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1129 วรรคหนึ่ง แต่ก็ไม่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายห้ามมิให้ครอบครองปรปักษ์ในหุ้นดังกล่าว ที่ ศาลอุทธรณ์คดีชั้นอุทธรณ์พิเศษวินิจฉัยว่า ผู้ร้องที่ 2 ที่ 3 และที่ 4 ครอบครองหุ้นโดยเจตนาถือเพื่อ ตน โดยความสงบและโดยเปิดเผยด้วยเจตนาเป็นเจ้าของติดต่อกันมานานกว่า 5 ปี จนได้กรรมสิทธิ์ โดยการครอบครอง และพิพากษายืนตามคำสั่งของศาลล้มละลายกลางที่ให้เพิกถอนคำสั่งของ ผู้คัดค้านที่ 1 มานั้น ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วย ฎีกาของผู้คัดค้านที่ 1 ฟังไม่ขึ้น พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นฎีกาให้เป็นพับ

องค์คณะ

พอพันธุ์ คิตจิตต์ · อำพันธ์ สมบัติสถาพรกุล · รัชพงศ์ วิสุทธิสังวร

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/2475-2476/2566>